TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2019. gada 2. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Veselības aizsardzība – Higiēnas tiesību aktu pakete – Regula (EK) Nr. 853/2004 – Dzīvnieku izcelsmes pārtikas higiēna – Pārtikas apritē iesaistīto tirgus dalībnieku pienākumi – Īpašas prasības – Mājas nagaiņu gaļa – Uzglabāšana un pārvadāšana – Prasības attiecībā uz gaļas temperatūru

Lietā C-98/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Administratīvā sociālekonomisko lietu apelācijas tiesa, Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 6. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 12. februārī, tiesvedībā

T. Boer & Zonen BV

pret

Staatssecretaris van Economische Zaken,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: devītās palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] (referents) un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerāladvokāts: M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *T. Boer & Zonen BV* vārdā – *K. J. Defares*, *advocaat*,

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *M. L. Noort*, pārstāves,

– Francijas valdības vārdā – *D. Colas* un *S. Horrenberger*, kā arī *A.-L. Desjonquères*, pārstāvji,

– Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *M. M. Tátrai*, pārstāvji,

– Rumānijas valdības vārdā – *C.-R. Canțăr*, kā arī *C.-M. Florescu* un *A. Wellman*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Bouquet* un *W. Farrell*, kā arī *B. Eggers*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Regulas (EK) Nr. 853/2004 (2004. gada 29. aprīlis), ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku (OV 2004, L 139, 55. lpp., kā arī labojumi – OV 2004, L 226, 22. lpp. un OV 2013, L 160, 15. lpp.), III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 1. un 3. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *T. Boer & Zonen BV*, Nīderlandē reģistrētu pārtikas uzņēmumu, un *Staatssecretaris van Economische Zaken* (valsts sekretārs ekonomikas lietās, Nīderlande, turpmāk tekstā – "valsts sekretārs") saistībā ar pēdējā minētā prasītājai pamatlietā uzliktajiem administratīvajiem sodiem par gaļas, kuras temperatūra pārsniedza 7 °C, un dažu gaļas produktu, kuru temperatūra pārsniedza 11 °C, pārkraušanu refrižeratorā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 853/2004

3 Regulas Nr. 853/2004 1., 2., 4. un 9. apsvērums ir formulēti šādi:

"(1) Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 852/2004 [2004. gada 29. aprīlis, par pārtikas produktu higiēnu (OV 2004, L 139, 1. lpp., un labojumi – OV 2004, L 226, 3. lpp, kā arī labojumi – OV 2004, L 226, 3. lpp., un OV 2013, L 160, 16. lpp.)] paredzēja vispārējus pārtikas produktu higiēnas noteikumus pārtikas apritē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem.

(2) Konkrēti pārtikas produkti var radīt īpašus draudus cilvēka veselībai, tādēļ ir jāparedz īpaši higiēnas noteikumi. Tas jo īpaši attiecas uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku, kurā bieži konstatēti mikrobioloģiski un ķīmiski draudi cilvēka veselībai.

[..]

(4) Minētās prasības sabiedrības veselības sakarā ietver vienotus principus, jo īpaši attiecībā uz ražotāju "un kompetento iestāžu" pienākumiem, uzņēmumu strukturālajām, darbības un higiēnas prasībām, uzņēmumu apstiprināšanas procedūrām, uzglabāšanas un pārvadāšanas prasībām un veselības marķējumu.

[..]

(9) Svarīgākie pārstrādāšanas mērķi ir nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni pārtikas drošības jomā, jo īpaši attiecinot uz pārtikas apritē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem visā Kopienā vienādus noteikumus, un nodrošināt pareizu dzīvnieku izcelsmes produktu iekšējā tirgus darbību, tādējādi sekmējot kopējās lauksaimniecības politikas mērķu sasniegšanu."

4 Šīs regulas 2. pantā "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) Regulā (EK) Nr. 178/2002 noteiktās definīcijas;

2) Regulā (EK) Nr. 852/2004 noteiktās definīcijas;

3) I pielikumā noteiktās definīcijas un

4) tehniskās definīcijas, kas ietvertas II un III pielikumā."

5 Minētās regulas 3. panta "Vispārīgi pienākumi" 1. punktā ir paredzēts:

"Pārtikas apritē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem ir jānodrošina atbilstība attiecīgajiem II un III pielikuma noteikumiem."

6 Saskaņā ar šīs pašas regulas 4. pantu "Uzņēmumu reģistrācija un apstiprināšana":

"1. Pārtikas apritē iesaistītie tirgus dalībnieki laiž tirgū Kopienā ražotus dzīvnieku izcelsmes produktus vienīgi tad, ja tie ir sagatavoti un apstrādāti tikai uzņēmumos:

a) kas atbilst attiecīgām Regulā (EK) Nr. 852/2004 un šīs regulas II un III pielikumā noteiktām prasībām un citām attiecīgām pārtikas aprites tiesību aktu prasībām un

b) ko kompetentā iestāde ir reģistrējusi vai, ja vajadzīgs, saskaņā ar 2. punktu apstiprinājusi.

2. Neskarot Regulas (EK) Nr. 852/2004 6. panta 3. punktu, uzņēmumi, kas veic darbības ar tādiem dzīvnieku izcelsmes produktiem, kuriem šīs regulas III pielikumā noteiktas prasības, nedrīkst darboties, ja vien kompetentā iestāde nav tos apstiprinājusi saskaņā ar šā panta 3. punktu, izņemot uzņēmumus, kas veic tikai:

[..]

b) pārvadājumus;

[..]

3. Uzņēmums, kas jāapstiprina saskaņā ar 2. punktu, nedarbojas, ja vien kompetentā iestāde saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) Nr. 854/2004, ar ko nosaka īpašus noteikumus attiecībā uz lietošanai pārtikā paredzētu dzīvnieku izcelsmes produktu oficiālas kontroles organizēšanu, nav

a) pēc apstiprinājuma uz vietas piešķīrusi uzņēmumam darbības apstiprinājumu vai

[..]

4. Pārtikas apritē iesaistītie tirgus dalībnieki sadarbojas ar kompetentajām iestādēm saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 854/2004. Pārtikas apritē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem ir jo īpaši jānodrošina, ka uzņēmums aptur darbību, ja kompetentā iestāde atsauc savu apstiprinājumu vai, ja izdots apstiprinājums ar nosacījumu, to nepagarina vai nepiešķir pilnu apstiprinājumu.

[..]"

7 Regulas Nr. 853/2004 I pielikuma "Definīcijas" 1.16. punktā ir paredzēts, ka "kautuve" ir "uzņēmums, kurā kauj un dīrā dzīvniekus, kuru gaļa paredzēta lietošanai pārtikā".

8 Šīs regulas III pielikuma I sadaļas II nodaļā "Prasības kautuvēm" ir paredzētas vairākas prasības par kautuvju būvniecību, struktūru un iekārtām, kas ir jāievēro pārtikas apritē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem.

9 Šīs regulas III pielikumā ietilpst I sadaļa, kuras VII nodaļā "Uzglabāšana un transports" ir noteikts:

"Pārtikas apritē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem ir jānodrošina, ka mājas nagaiņu gaļas uzglabāšanu un pārvadāšanu veic saskaņā ar šādām prasībām:

1. a) Ja vien īpašos noteikumos nav norādīts citādi, tūlīt pēc pēckaušanas veterinārās ekspertīzes gaļa ir kautuvē jāatdzesē, lai nodrošinātu ne vairāk kā 3 °C temperatūru subproduktiem un 7 °C citai gaļai, atbilstīgi atdzesēšanas līknei, kas paredz pastāvīgu temperatūras samazināšanu. Tomēr atdzesēšanas laikā gaļu var sadalīt un atkaulot saskaņā ar V nodaļas 4. punktu;
   b) atdzesēšanas laikā ir jābūt atbilstošai ventilācijai, lai novērstu kondensāciju uz gaļas virsmas.

2. Gaļai ir jāsasniedz 1. punktā paredzētā temperatūra, un uzglabāšanas laikā jāsaglabā šāda temperatūra.

3. Gaļai ir jāsasniedz 1. punktā paredzētā temperatūra pirms pārvadāšanas, un šāda temperatūra jāsaglabā pārvadāšanas laikā. Tomēr pārvadāšanu var arī veikt, ja kompetentā iestāde to atļauj specifisku produktu ražošanai, ar nosacījumu, ka:
   a) šādu pārvadāšanu veic saskaņā ar prasībām, ko kompetentā iestāde nosaka attiecībā uz pārvadāšanu no viena konkrēta uzņēmuma uz citu,

      un
   b) gaļu no kautuves vai gaļas sadalīšanas telpas, kas atrodas tajā pašā teritorijā, kur kaušanas telpas, ved nekavējoties un pārvadājums neilgst vairāk kā divas stundas.

4. Sasaldēšanai paredzēta gaļa ir jāsasaldē bez liekas kavēšanās, vajadzības gadījumā ņemot vērā stabilizācijas laika posmu pirms sasaldēšanas.

5. Neiesaiņota gaļa jāuzglabā un jāpārvadā atsevišķi no iepakotas gaļas, ja vien to neuzglabā vai nepārvadā dažādos laikos vai tādā veidā, ka iepakojuma materiāls, uzglabāšanas veids vai pārvadāšana nevar izraisīt gaļas piesārņojumu."

Regula Nr. 852/2004

10 Regulas Nr.852/2004 2. panta "Definīcijas" 1. punkta c) apakšpunktā ir precizēts, ka šajā regulā "uzņēmums" ir "jebkura pārtikas aprites vienība".

11 Minētās regulas 5. panta "Riska analīze un kritiskie kontrolpunkti" 1. punktā ir noteikts:

"Pārtikas apritē iesaistītie tirgus dalībnieki ievieš, īsteno un saglabā saskaņā ar *HACCP* [*Hazard Analysis Critical Control Point* (riska analīze un kritisko kontrolpunktu noteikšana)] principiem izveidotu pastāvīgu procedūru vai procedūras."

Regula (EK) Nr. 178/2002

12 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV 2002, L 31, 1. lpp.), 3. panta 2. punktā "pārtikas uzņēmums" ir definēts kā "jebkurš uzņēmums, kas nes peļņu vai ne, publisks vai privāts, kas saistīts ar jebkuru pārtikas ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmu".

13 Šīs regulas 6. panta "Riska analīze" 1. punktā ir noteikts:

"Lai sasniegtu vispārīgo mērķi, proti, cilvēku veselības un dzīvības augsta līmeņa aizsardzību, pārtikas aprites tiesību aktu pamatā ir riska analīze, izņemot gadījumus, kad tas neatbilst apstākļiem vai konkrētā pasākuma iedabai."

14 Minētās regulas 7. pantā "Piesardzības princips" ir noteikts:

"1. Īpašos apstākļos, kad, novērtējot pieejamo informāciju, identificēta iespējama kaitīga ietekme uz veselību, bet nav zinātniskas pārliecības, var pieņemt riska pārvaldības pagaidu pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu Kopienas izraudzīto augsto veselības aizsardzības līmeni, līdz saņem turpmāku zinātnisko informāciju par pilnīgāku riska novērtējumu.

2. Pasākumi, kas pieņemti, pamatojoties uz 1. punktu, ir proporcionāli un ierobežo tirdzniecību ne vairāk, kā vajadzīgs, lai sasniegtu Kopienas izraudzīto augsto veselības aizsardzības līmeni, ņemot vērā tehnisko un ekonomisko iespējamību un citus faktorus, ko uzskata par atbilstīgiem attiecīgajā jautājumā. Minētos pasākumus pārskata saprātīgā laikā, kas atkarīgs no tā, kāda ir identificētā riska dzīvībai vai veselībai iedaba, un tās zinātniskās informācijas veida, kura vajadzīga, lai gūtu lielāku zinātnisku pārliecību un veiktu pilnīgāku riska novērtējumu."

15 Šīs pašas regulas 8. panta "Patērētāju interešu aizsardzība" 1. punktā ir paredzēts:

"Pārtikas aprites tiesību aktu mērķis ir aizsargāt patērētāju intereses, un ar tiem patērētājiem nodrošina pamatu, lai izdarītu uz informāciju balstītu izvēli attiecībā uz pārtikas produktiem, ko viņi lieto uzturā. [..]"

16 Saskaņā ar Regulas Nr. 178/2002 14. pantu "Pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgas prasības":

"1. Pārtiku nelaiž tirgū, ja tā nav nekaitīga.

[..]

5. Nosakot, vai pārtika ir nederīga lietošanai cilvēku uzturā, ņem vērā, vai pārtika cilvēku uzturā atbilstīgi tās paredzētajai lietošanai nav lietojama piesārņojuma dēļ, ko radījis kāds svešķermenis vai kas cits, vai pūšanas, bojāšanās vai trūdēšanas dēļ."

17 Šis regulas 17. pantā "Pienākumi" ir paredzēts:

"1. Uzņēmēji, kas iesaistīti pārtikas un barības apritē, visos ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmos uzņēmumos, kas atrodas viņu pārziņā, nodrošina, lai pārtika vai barība atbilstu pārtikas aprites tiesību aktu prasībām, kas attiecas uz viņu darbību, un pārbauda, vai minētās prasības ir izpildītas.

2. Dalībvalstīs ir spēkā pārtikas aprites tiesību akti, un tās uzrauga un pārbauda, lai uzņēmēji, kas iesaistīti pārtikas un barības apritē, visos ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmos pildītu attiecīgās pārtikas aprites tiesību aktu prasības.

Minētajā nolūkā tajās darbojas oficiālas kontroles sistēma un tiek veiktas citas apstākļiem atbilstīgas darbības, tostarp sabiedrības informēšana par pārtikas un barības nekaitīgumu un risku, pārtikas un barības nekaitīguma uzraudzību, un citas uzraudzības darbības, kas skar visus ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmus.

Dalībvalstis arī izstrādā noteikumus par pasākumiem un sankcijām, ko piemēro par pārtikas un barības aprites tiesību aktu pārkāpšanu. Tādiem pasākumiem un sankcijām jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem."

Nīderlandes tiesības

18 2011. gada 19. maija *Wet houdende een integraal kader voor regels over gehouden dieren en daaraan gerelateerde onderwerpen* (Likums, ar ko nosaka dzīvnieku turēšanas ietvarnoteikumus un ar to saistītos jautājumus) (*Stb*. 2011, Nr. 345) (turpmāk tekstā – "Likums par dzīvniekiem"), 6.2. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Aizliegts pārkāpt Eiropas Savienības regulas noteikumus, kas norādīti vispārējos administratīvos noteikumos vai ministrijas rīkojumā un skar jautājumus, kuriem piemērojams šis likums."

19 Likuma par dzīvniekiem 8.7. pantā ir noteikts:

"Ministrs pārkāpējam var piemērot administratīvu naudas sodu."

20 2012. gada 7. decembra *Regeling van de Minister van Economische Zaken, nr. WJZ/12346914, houdende regels met betrekking tot dierlijke producten* (ekonomikas ministra rīkojums Nr. WJZ/12346914 par noteikumiem attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes produktiem) (*Stcrt*. 2012, Nr. 25949) 2.4. panta 1. punkta d) apakšpunktā ir noteikts:

"Eiropas Savienības regulu noteikumi Likuma par dzīvniekiem 6.2. panta 1. punkta izpratnē ir:

[..]

d) Regulas (EK) Nr. 853/2004 3. pants un 4. panta 1.–4. punkts, kā arī 5. pants un 7. panta 1. punkts."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

21 *T. Boer & Zonen* vada kautuvi, kas pārstrādā un tirgo galvenokārt teļa gaļu, gaļas produktus un subproduktus. Tā īsteno kaušanas procesu, kurā pēc kaušanas un dīrāšanas liemeņi un liemeņu daļas tiek pakāpeniski atdzesēti saldētavā, kas atrodas blakus kaušanas un dīrāšanas telpai. Pēc tam atdzesēšana turpinās uz kautuves iekraušanas platformas esošajā refrižeratorā, kurā gaļa no saldētavas tiek pārkrauta transportēšanai.

22 Lai konstatētu, vai gaļa ir sasniegusi nepieciešamo atdzesēšanas temperatūru, kas atbilstoši Regulas Nr. 853/2004 III pielikuma I sadaļas VII nodaļai ir 7 °C, *T. Boer & Zonen* piemēro empīrisku noteikumu, saskaņā ar kuru gaļas temperatūra stundā pazeminās par 1 °C. Pakāpeniskas atdzesēšanas procesa laikā refrižerators atrodas *T. Boer & Zonen* uzņēmuma teritorijā, un šī procesa beigās tiek sagatavoti un izsniegti transportēšanas dokumenti. Pēc tam gaļa šajā transportlīdzeklī tiek transportēta.

23 2014. gada 16. un 30. decembrī *Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit* (Nīderlandes Pārtikas produktu un patēriņa preču nekaitīguma iestāde, Nīderlande) veica pārbaudi *T. Boer & Zonen* telpās un konstatēja, ka refrižeratoros tika pārkrauta gaļa, kuras temperatūra bija augstāka par 7 °C, bet dažos gadījumos par 11 °C. Tāpat tika konstatēts, ka šādai praksei ir strukturāls raksturs.

24 Pamatojoties uz šiem konstatējumiem, valsts sekretārs ar diviem dažādiem 2015. gada 27. marta lēmumiem piemēroja *T. Boer & Zonen* administratīvos naudas sodus kopsummā 20 000 EUR saistībā ar, pirmkārt, Regulas Nr. 853/2004 3. panta 1. punkta un tās III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 3. punkta pārkāpumu (pārkraušanas maksimālās temperatūras pārkāpums) un, otrkārt, Regulas Nr. 852/2004 par pārtikas produktu higiēnu 5. panta 1. punkta pārkāpumu (pēc *HACCP* principiem izveidotās procedūras pārkāpums).

25 *T. Boer & Zonen* minētos lēmumus pārsūdzēja. Ar 2015. gada 1. oktobra lēmumu valsts sekretārs, daļēji apmierinot *T. Boer & Zonen* iebildumus, samazināja šo naudas sodu summu.

26 Pēc tam tā par šo 2015. gada 1. oktobra lēmumu cēla prasību *Rechtbank Rotterdam* (Roterdamas tiesa, Nīderlande), tā tika noraidīta 2016. gada 14. jūlijā.

27 *T. Boer & Zonen* iesniedza apelācijas sūdzību par šo pirmās instances spriedumu *College van Beroep voor het Bedrijfsleven* (Administratīvā sociālekonomisko lietu apelācijas tiesa, Nīderlande).

28 Prasības pamatošanai *T. Boer & Zonen* apgalvo, ka gaļas atdzesēšana, līdz tā atdziest līdz nepieciešamajai 7 °C temperatūrai, var tikt veikta arī pēc pārkraušanas refrižeratorā, jo šis transportlīdzeklis neizbrauc no kautuves teritorijas, iekams nevar uzskatīt, ka, balstoties uz empīrisko noteikumu, atbilstoši kuram gaļas temperatūra samazinās par 1 °C stundā, šī temperatūra ir sasniegta. Turpretim valsts sekretārs apgalvo, ka *T. Boer & Zonen* izmantotais atdzesēšanas process acīmredzami neatbilst Regulas Nr. 853/2004 mērķim un noteikumiem, jo ar to netiek garantēts pārtikas nekaitīgums. Tā skatījumā atdzesēšana atbilstoši šīs regulas III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 1. punkta prasībām ir jāveic kautuvē un refrižeratoru šī noteikuma izpratnē nevar pielīdzināt kautuvei. Turklāt prasītā atdzesēšana būtu jāsasniedz, pirms gaļa tiek pārkrauta šajā transportlīdzeklī.

29 Iesniedzējtiesa precizē, ka nav strīda par to, ka, pirmkārt, gaļas temperatūra, ko pārbaudīja Nīderlandes Pārtikas produktu un patēriņa preču nekaitīguma iestāde, pārsniedza 7 °C laikā, kad tā tika pārkrauta refrižeratorā, un ka, otrkārt, tajā izskatāmās lietas apstākļi neatbilst situācijai, kas paredzēta Regulas Nr. 853/2004 III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 3. punkta otrā teikuma a) un b) apakšpunktā.

30 Iesniedzējtiesa uzskata, pirmkārt, ka refrižeratoru nevar uzskatīt par "kautuvi" tādā izpratnē, kādā šis uzņēmums ir definēts Regulas Nr. 853/2004 I pielikuma 1.16. punktā. Otrkārt, tā uzskata, ka tāds transportlīdzeklis nav pārtikas uzņēmuma vienība un tādējādi nevar tikt uzskatīts par uzņēmumu Regulas Nr. 852/2004 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu izpratnē. Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzskata, ka gaļas transportēšana sākas ar gaļas pārkraušanu refrižeratorā un ka tās pilnīga atdzesēšana ir jāpabeidz pirms tās pārkraušanas šajā transportlīdzeklī.

31 Tomēr, ņemot vērā, ka Nīderlandes tiesas par Regulas Nr. 853/2004 III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 1. un 3. punktā paredzētā atdzesēšanas pienākuma interpretāciju ir pasludinājušas atšķirīgus spriedumus, iesniedzējtiesa atzīst, ka atbilstošo Savienības tiesību normu interpretācija nav tik acīmredzama, lai neradītu nekādas pamatotas šaubas.

32 Šādos apstākļos *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Administratīvā sociālekonomisko lietu apelācijas tiesa, Nīderlande) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Regulas Nr. 853/2004 III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 1. un 3. punktā paredzētais tiesiskais regulējums ir jāinterpretē tādējādi, ka gaļa ir jāatdzesē pašā kautuvē, tādējādi gaļu refrižeratorā var sākt iekraut tikai tad, ja gaļas temperatūra ir ne vairāk kā 7 °C, vai tomēr gaļas atdzesēšana var notikt arī refrižeratorā, iekams tas nav izbraucis no kautuves teritorijas?"

Par prejudiciālo jautājumu

33 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 853/2004 III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 1. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gaļas atdzesēšana pēc kaušanas var tikt veikta tikai kautuves telpās, līdz tā atdziest līdz temperatūrai, kas nepārsniedz 7 °C, vai to var veikt arī refrižeratorā, kas atrodas šīs kautuves teritorijā.

34 Vispirms ir jānorāda, ka Regulā Nr. 853/2004 – šī pielikuma I sadaļas VII nodaļas 3. punkta otrajā teikumā – ir paredzēta atkāpe no gaļas atdzesēšanas līdz 7 °C temperatūrai pirms dažu produktu pārvadāšanas saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem. Šāda atkāpe šajā gadījumā netika apsvērta, un iesniedzējtiesa nav uzdevusi Tiesai jautājumu, kā interpretēt šo tiesību normu, ciktāl tajā paredzēta šāda atkāpe.

35 Saskaņā ar Regulas Nr. 853/2004 III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 1. un 3. punktu gaļa tūlīt pēc kaušanas veterinārās ekspertīzes ir jāatdzesē kautuvē, lai nodrošinātu, ka gaļas temperatūra ir ne vairāk kā 7 °C. Turklāt gaļai pirms pārvadāšanas ir jāsasniedz šī temperatūra un tā jāsaglabā pārvadāšanas laikā.

36 No šo tiesību normu teksta izriet, ka atdzesēšana ir jāveic pašā kautuvē. Tāpēc ir jāizvērtē, vai tāds refrižerators kā pamatlietā var tikt uzskatīts par tādu "kautuves" sastāvdaļu Regulas Nr. 853/2004 izpratnē, ko izmanto gaļas atdzesēšanai.

37 Šīs regulas I pielikuma 1.16. punktā "kautuve" ir definēta kā "uzņēmums, kurā kauj un dīrā dzīvniekus, kuru gaļa paredzēta lietošanai pārtikā". Saskaņā ar Regulas Nr. 852/2004 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu "uzņēmums" ir "jebkura pārtikas aprites vienība".

38 Jāpiebilst, ka šī sprieduma 34. punktā tika konstatēts, ka tādam uzņēmumam ir jānodrošina tūlītēja gaļas atdzesēšana pirms tās pārvadāšanas.

39 Šajā ziņā, kā pamatoti norādīja Eiropas Komisija, tāds refrižerators kā pamatlietā pēc savas būtības ir paredzēts gaļas pārvadāšanai un nav iesaistīts kaušanas, dīrāšanas, kā arī gaļas atdzesēšanas procesā pirms uzglabāšanas vai pārvadāšanas. Šādu transportlīdzekļu funkcija principā ir gaļas pārvadāšana, nevis tās atdzesēšana, un to dzesēšanas iekārtas ir paredzētas zemas temperatūras saglabāšanai pārvadāšanas laikā.

40 Turklāt un kā to rakstveida apsvērumos uzsver arī Francijas valdība, atdzesēšana kautuves saldētavā ļauj optimālos apstākļos nekavējoties veikt atdzesēšanu, lai nepieļautu baktēriju vairošanos un tādējādi nodrošinātu augstu pārtikas nekaitīguma līmeni, pretēji refrižeratorā veiktai atdzesēšanai, kuras laikā temperatūra tiek kontrolēta tikai empīriski.

41 Šie apsvērumi nevar tikt apšaubīti ar apstākli, ka refrižerators atdzesēšanas procesa laikā atrodas kautuves teritorijā.

42 Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 853/2004 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu pārtikas apritē iesaistītie tirgus dalībnieki laiž tirgū [Savienībā] ražotus dzīvnieku izcelsmes produktus vienīgi tad, ja tie ir sagatavoti un apstrādāti tikai uzņēmumos, ko kompetentā iestāde ir reģistrējusi vai, ja vajadzīgs, saskaņā ar 2. punktu apstiprinājusi. Minētā panta 2. punktā ir paredzēts, ka uzņēmumi, kas veic darbības ar tādiem dzīvnieku izcelsmes produktiem, kuriem šīs regulas III pielikumā noteiktas prasības, nedrīkst darboties, ja vien kompetentā iestāde nav pēc apstiprinājuma uz vietas piešķīrusi šiem uzņēmumiem darbības apstiprinājumu. Lai pārtikas apritē iesaistītie tirgus dalībnieki saņemtu šo apstiprinājumu, ir jābūt izpildītām dažām prasībām attiecībā uz uzņēmuma telpām, kur tiek veiktas kaušanas un dīrāšanas darbības, kas izklāstītas minētās regulas III pielikuma I sadaļas II nodaļā.

43 Transportlīdzekļi gaļas pārvadāšanai, lai arī uz tiem attiecas vairākas prasības, kas paredzētas Regulas Nr. 852/2004 II pielikuma IV nodaļā "Pārvadāšana", ir atbrīvoti no tādas kompetentās iestādes apstiprinājuma procedūras un uz tiem neattiecas kautuves īpašnieka apstiprinājums.

44 Visbeidzot, Regulas Nr. 853/2004 III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 1. un 3. punkta interpretācija, saskaņā ar kuru pārtikas apritē iesaistītie tirgus dalībnieki var atdzesēt lietošanai pārtikā paredzētu nokautu dzīvnieku gaļu refrižeratorā, kas atrodas kautuves teritorijā, līdz tā atdziest līdz 7 °C, nevar būt atbilstoša tiesiskā regulējuma higiēnas jomā galvenajam mērķim, kas, kā izriet no šīs regulas 9. apsvēruma, ir nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni pārtikas drošības jomā.

45 No Regulas Nr. 853/2004 2. apsvēruma izriet, ka pārtikas produkti var radīt īpašus draudus cilvēka veselībai, tādēļ ir jāparedz īpaši higiēnas noteikumi.

46 Šajā ziņā mērķis nodrošināt augstu sabiedrības veselības aizsardzības līmeni bija iemesls, kāpēc Savienības likumdevējs, kā ir norādīts Regulas Nr. 853/2004 4. apsvērumā, uzlika pārtikas apritē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem atbildību nodrošināt pārtikas drošību, kā arī pienākumu veikt jebkuru dzīvnieku kaušanu kautuvēs, kas atbilst tehniskajām prasībām par būvniecību, struktūru un iekārtām, kas minētas it īpaši Regulas Nr. 853/2004 III pielikumā.

47 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 853/2004 III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 1. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gaļas atdzesēšana pēc kaušanas ir jāveic kautuves telpās, līdz tā atdziest līdz temperatūrai, kas nepārsniedz 7 °C, pirms šī gaļa tiek pārkrauta refrižeratorā.

Par tiesāšanās izdevumiem

48 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Regulas (EK) Nr. 853/2004 (2004. gada 29. aprīlis), ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku, III pielikuma I sadaļas VII nodaļas 1. un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gaļas atdzesēšana pēc kaušanas ir jāveic kautuves telpās, līdz tā atdziest līdz temperatūrai, kas nepārsniedz 7 °C, pirms šī gaļa tiek pārkrauta refrižeratorā.

[Paraksti]